

ראוהו בית דין פרק שלישי ראש השנה כו.

עין משפט גר מצוה

א א מיי פיה מהלכות
עדות הלכה ח (והלכה ט)
סמך עשין קט טו"ע"ח"מ
ס"ו ספיק"ה
ב ב סמך עשין מט טו"ע"ח
כ"ח ס"ה מקפו ס"ח:

תורה אור השלם

1. וקפוטו העדה בין המצוה ובין גאל הדם על המשפטים האלה:
במברר לה כד
2. וקדוה במשך בקרן היובל בשמיעתם את קול השופר ירעו כל העם תרועה גדולה ונפלה חומת העיר תחתיקה ועלו העם איש נגדו:
יהושו ה
3. כבוד שורו קדר לו וקרני ראם קרניו בקים עמים יגמח יחדו אפסי ארץ והם רבבות אפרים והם אלקי מנשה:
דברים לג ז
4. ותשב לך משור פר מקרן מפרים:
הילים ט לב
5. ויכן את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו מיד בני חמור אבי שבם במאנה קשיטה:
בראשית לג ט
6. אבי השביעני לאמר הזה אנכי מת בקברי אשר בריתי לי בארץ נענון שמה הקברני ועתה אעלה נא ואקברה את אביו ואשובה:
בראשית ג ה
7. יפה נוף משור כל הארץ הר יצוון ירבותי צפון קרית מלך רב:
הילים מח ג
8. מי שת בשחות חכמה או מי נתן לשכירי בקדו:
איוב לח לו

מבוא רש"י

ואין עד נעשה דיין. המעיד על הכרז לון נעשה עוד דין נאמרו דבר וגם אם ראה את הדבר ועשה עד לון נעשה עליה עוד דין נעשות עליו חלה אם כן מעידן אחרים צננו, ונראה צעני גזירות הכתוב הוא, דמכיו ועמדו שני המעשים ויגו נעשים הכתוב מדכ, לפי ה' לפני היימים, אשמועין קול דלרין להעיד עניס לפני חרדין ויחשבו וזני (רש"י ב"ב ק"ד). שאין קטיגור נעשה סניגור. קטיגור שונא, תיגור ארוב מלון יוסו (תיגור גי). גמורה. גדולה, כמו (בראשית כח) ויגמל (סוטה טב).

דרחמנא אמר ושפטו העדה והצילו העדה. תימנה דנפרק אלו הן הגולין (מכות ד' ג'). נפקא ליה מקרא אחרנא דאמר מנין לסנהדרין שראו בחדש שרגא את הנפש שאין הורגין אותו עד שיעמוד בצ"ד תלמוד לומר עד עמדו לפני העדה למשפט ויש לומר דעיקר דרשה מהתם וקרא להכא אילטרין דלח יליף מהתם לשאר דיין להרצין צ"ד אחר דשאני התם דאמר רחמנא והצילו העדה ומיהו הוא הדין לענין מכה חצירו כדמוכח צפ' החובל (צ"ק ד' ג' וס' וצ"ד נעשה דיין יש דינים חלוקים כמו שפירשנו צפ' ג' דכמוצות נכא: וס' ד"ה גמ) דנעדות המלך דלוריימא עד הרואה הוא דנעשה דיין וצקיס שטרות דרצנן אפילו עד המעיד נעשה דיין וצדיני נפשות אפילו עד הרואה אין נעשה דיין: *

חויין משע פרה. הא דלא קמני נמי חוץ משל ראש דשל ראש נמי

איקרי קרן דכתי' (דברים לג) וקרני ראש קרניו וכתיב (ספלים כג) ומקרני רמיס ענימיני ושמה איניס חלוליס ואיניס רואיס לשופר: **והיה במשוך בקרן דיובד.** תימנה דלא מיימי קרא דילתק דכתיב (בראשית כג) כסכן צקרניו ואע"ג דההוא קרא ממיס דה"נ מיימי לה בגמרא כבוד שורו הדך לו וקרני ראש קרניו וי"ל דנראה ליה לאמרוי האי משום דכתיב ציה שופר: **אקרו קרן ואקרו שופר.** פירש רש"י אקרו קרן כדלמנן ואקרו שופר דכתיב צמסוך היוכל וכתיב ויהי קול השופר יש מנקיש אמאי לא הביא האי קרא דמתימנין צמסוך צקרן היוכל צשמעס קול השופר להוכיח דכל שופרות אקרו שופר שטות להקשות וקל להדין דלדרכה מהאי קרא מוכח דשופר אקרי קרן ועוד לרין להוכיח דצעלמא * שופרות אקרו שופר:

חומיא בל יתנאה קאמרינן. וגזי שופר מתנאה נמי צקול תקיעתו: **ביון דלזכרון קאתי.** תימנה אפוד ותשן נמי לזכרון קאתו דכתיב צקרא וי"ל דהצצטיס זכרון הו: **ולא שנים ושלא שופרות.** ולא דמי למניס שופר וצצתון שופר דפירש צקוטטרס דעל גלד ראשון דמסופך גלד שני שפס השני צצכליתו של ראשון והקול יוצא דרך כולס:

צנדה גלמודה. ונפקא מינה דלדשינין צקוטס (ד' ע' ג'). כי עדת חנף גלמוד (איניס טו): חלוגלות

מקלטן נעשין עדים. ויעידו צפני חכריהס דגזי דיני נפשות עדות צעיקן דכתיב (דברים ז') על פי שנים עדים יומת המל לא יומת וגו': **ומקלטן נעשין דיינים.** אבל המעידים לא יצבו וידונו עמהם דהראוי להעיד אינן ליה לרצי טרפון ליה דנעשה דיין. וגזי עדות המלך גופה נמי לא אכשרנא צמתני להיות העדים נעשים דיינים דלס כן למה לי ישיצו מחכריהס יעידו צפני יחד ואתר כך יצבו הם עמו ויקדשו והכי אומנין ליה צפרק שני דכמוצות (ד' כ"א): **כולן עדים הם.** רואיס להעיד: **והצילו העדה.** יהפכו צוכות: **מתני' כל השופרות.** צין של איל צין של יעל: **שואה קרן.** אינו קרוי שופר וגזי ויה"כ שופר כתיב (ויקרא כה) והעצרת שופר תרועה וצפרק צמרח (ד' ג' ד). גמרינן ר"ה מיוכל: **צקרן היוכל.** ויוכל דיכרא הוא דמפרש גמני: **גמ' אקרו קרן ואקרו שופר.** אקרו קרן כדלמנן ואקרו שופר דכתיב צמנן מורה (שמות יט) צמסוך היוכל וגו' וכתיב (סס) ויהי קול השופר (כ): **וקרני ראש קרניו.** של צבור שורו קרן אשכמן דלוקרי: **וטיענ לה.** תפלמי משופר וצבור קא משתעי קרא: **שור שואה (כ' פר.)** ציוס שנקרא שור היה גדול כפר זהו שור של מעשה ברשאית צציוס שצברא צברא צקוממו' ושור צן יומו קרוי שור (ס' שאלמך (ויקרא כג) שור או כצד או עז ופר אינו נעלה עד צן שלס: פיה קטיגור. זהב נקרא. ושופר של ארץ נמי קטיגור דעגל הוא: **הואיל ואישטני.** להיות דס ואין מרלית הפך ניכר: **חוטא כל יקריצ.** האדס לא יקריצו הלום שהוא חטא צו: **חוטא כל יתנאה.** להתקטט צו צצברו הלום: **כיון דלזכרון קא אסי כלפניס דמי.** שופר נמי אע"ג דלימ ציה משום חוטא כל יקריצ ולימ ציה משום חוטא כל יתנאה כיון דלזכרון קא אסי כצגדי כהן גדול שלפניס דמי: **גילוי גילוי.** בכל שנה ושנה ניכרת חוספתו והוא כמנין גלד מוסקי על גלד ראשון צצכליתו של ראשון תחילת השני: **גמולה.** מוצדלס: **טוחוס.** לשון חלוקות *): **שכו.** לשון ראה כמו ויסקף (בראשית יט) ומתרגמינן ואיסתכי: קצען

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אקרו קרן כי קול השופר הו"ד ואח"כ מה"ד קרן אשכמן דאקרי דתיב וקרני ראש קרניו של שור שורו קרניו של שור שואה (כ) ד"ה שור שואה כפר ציוס כי לו עז כי יולד ופר אלו נקרא:

גליון הש"ס

גמ' שפיר קאמ' ר"י. כעין זה פסחים דף מט ע"ב: שם ולא שנים ושלשה שופר' ע"י קוטס ד' פ ע"צ מ"ה מכה על שני:

רבינו חננאל

מקצתן נעשו עדים ומקצתן נעשו דיינים, דברי ר' טרפון, ר' עקיבא אמר כולן עדים כן ואין עד נעשה דיין, ודחינן כי אמר ר' עקיבא בדיני נפשות אבל בעינין ראש חודש אפי' ר' עקיבא מודה. ירושלמי: ר' הונא היה חכים שהדי לבר נש, אול בעי מידון קומיה וכפר ביה כול'. ואסיקנא ושוא רב הונא גרמינא כל ההוא דינא ואיל ואסתדי עליו קומי ב"ד תרוין. קידשוהו קודם למנו או לאחרא יעבורו יום אחד, יכול יהא מקדש, ת"ל תקראו אותם אלה הם מועדי. כלומר אם תקראו אותם בומנן חן מועדי, ואם לאו אמנו [אלה] מועדי. קודם למנו יום כ"ט לחודש, לאחרא יעבורו יום ל"ב. בימיה דר' ברכיה אישתתקן, אמר לון שמעתין דאתקדש ירחא, וארבעין בריהשון וקבלון. **מתני'** כל השופרות כשידין חוץ משל פרה מפני שהוא קרן. וספיר קאמר ר' יוסי לרבנן כל השופרות נקראו קרן. ורבנן כל השופרות נקראו שופרות היובלין ואקרו קרן, של פרה קרן איקרי שופר לא איקרי כו'. מאי שור פר שהוא מפר. כלומר, שור הנודל מפר שהוא חוק אמין בכוחו, לפיכך הוא חוק ושמן מובחר שבשוריים ולא כפר וקן שכבר חוש בחו. קטיגור מלשין ריכל. פירוש סניגור מלתי יושר. פי' חוטא כל יתנאה, אדם שחטא לא יתנאה בכלי זה וישמנו לפני ולפנים.

קרן של פרה כיון שהוא גילדי גילדי כשנים ושלשה שופרות זה בתוך זה ויהי במשוך בקרן היובל, ופירש ר' יוסי כתיב והיה במשוך בקרן היובל, ופירש ר' יוסי

בכחוס קן נשייא קרין כללה, נינפי. והוא לשון יוני. מי שת בטוחות חכמה, אלו הכליות. או מי נתן לשכוי בינה, זה תרנגול. מי שת בטוחות חכמה, אלו הכליות. או מי נתן לשכוי בינה, זה תרנגול.

בכחוס קן נשייא קרין כללה, נינפי. והוא לשון יוני. מי שת בטוחות חכמה, אלו הכליות. או מי נתן לשכוי בינה, זה תרנגול. מי שת בטוחות חכמה, אלו הכליות. או מי נתן לשכוי בינה, זה תרנגול.